

ISED AIO Opleidingsnetwerk Onderwijsleerproblemen & Gehandicaptenzorg

ISED PhD Training Network Cognitive, Executive, and Social-Emotional Disabilities in (Special) Education

Deelnemende onderzoeksgroepen

Universiteit Leiden – Jeanet Bus, Christine Espin

Universiteit van Amsterdam – Peter de Jong, Aryan van der Leij

Universiteit Utrecht – Marian Jongmans, Paul Leseman, Hans van Luit

Rijksuniversiteit Groningen – Alexander Minnaert, Wied Ruijsenaars, Paul van Geert

Geaffilieerde onderzoeksgroepen

Radboud Universiteit Nijmegen – Anna Bosman

Katholieke Universiteit Leuven – Pol Ghesquière, Bert DeSmedt

Vrije Universiteit Brussel – Wim Van den Broeck

Missie

Het bieden van een gespecialiseerd, state-of-the-art opleidingsprogramma voor assistenten-in-opleiding van de betrokken onderzoeksgroepen, *ter aanvulling van* het algemene, door de locale Graduate Schools resp. Doctorate Schools aangeboden onderwijs in researchmaster- en PhD-opleiding. Het bevorderen van vernieuwing in theorievorming en onderzoeksmethoden. Het bevorderen van contact, uitwisseling en samenwerking in onderzoek op het niveau van PhD studenten en senior staf. Het behartigen van gemeenschappelijke belangen. Het onder de aandacht brengen van de resultaten van onderzoek bij professionals en beleidsmakers. Het samenwerken met andere onderzoeksgroepen en netwerken van onderzoeksgroepen in ISED-verband.

Domeinen

Vroege opvang en educatie, basis- en voortgezet onderwijs, speciaal (basis- en voortgezet)onderwijs, inclusief-, adaptief-, passend onderwijs, zorg voor en educatie van personen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen

Thema's

Genetische, neurocognitieve en sociale determinanten van leren, individuele verschillen, leer- en gedragsmoeilijkheden op school, motorische ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, ontwikkeling van leergedrag en executieve functies, sociaal-emotionele ontwikkeling in de context van de (voor)school, spreekvaardigheid en taalbegrip, aanvankelijk lezen, begrijpend lezen, rekenen-wiskunde, wetenschap en techniek, interventies bij leerproblemen en verstandelijke beperkingen, de rol van school in het ontstaan en verhelpen van cognitieve en sociaal-emotionele problemen.

Locaal en interuniversitair opleidingsdeel

Totaal opleidingsrecht na een tweejarige researchmaster, bijvoorbeeld: 15 ECT¹
Waarvan:

- Lokaal opleidingsprogramma (bovenop researchmaster): 5 ECT
- Gezamenlijk interuniversitair onderwijsprogramma, minimaal: 10 ECT

Invulling lokaal algemeen opleidingsprogramma

Het locale opleidingsprogramma biedt in de meeste Graduate Schools vooral algemene cursussen, bijvoorbeeld:

- Geavanceerde statistische analysetechnieken
- Engels schrijven

¹ Dit kan verschillen tussen Graduate Schools of is nog niet vastgelegd.

- Wetenschappelijk presenteren
- Frequentie en omvang: Afhankelijk van lokale bepalingen.

Invulling gezamenlijk specialistisch programma

1) Introductiecursus, in de vorm van een preconference of JURE-meeting, gekoppeld aan de ISED landelijke researchdag, de Interacademiale Leerproblemen of aan het netwerk research seminar (elk najaar), met introductie tot de belangrijkste fundamentele debatten in het veld, zoals *G x E, Modulariteit vs. Neuroconstructivisme*. Waar mogelijk samen met andere ISED netwerken.
Frequentie en omvang: Elke aio minstens één keer, één-daags, inclusief voorbereiding: 1 ECT

2) Verdiepingscursus Meten en Evalueren (New Avenues in Measurement and Evaluation; elk voorjaar, met wisselende maar ook terugkerende thema's, naar behoefte), waarvoor gastdocenten kunnen worden ingehuurd, bijvoorbeeld:

- Neurocognitieve en psychofysiologische metingen in onderzoek naar leer- en gedragsproblemen.
- Verzamelen en analyseren van eye-tracking data.
- Sociaal-ecologische omgevingsmetingen, observeren en coderen van sociale interactie en instructie in formele en informele onderwijssituaties.
- Gelicentieerde training in internationaal veelgebruikte observatie-instrumenten als ECERS-R, ORCE, ITERS en (Pre-K) CLASS.
- Onderzoek en evaluatie van interventies in (zeer) kleine steekproeven, analysetechnieken bij *N=zeer klein* onderzoek.
- Ontwerpen en evalueren van cognitieve interventies, waaronder werkgeheugentrainingen, gedragsinterventies, en speciale curricula voor leerlingen met leermoeilijkheden en ontwikkelingsachterstand.
- Modellen voor het vaststellen van leer- en gedragstoornissen, waaronder Response-to-Instruction modellen, en discrete en dimensionele benaderingen van leer- en gedragsproblemen.
- Meta-analyse van interventiestudies.
- ...

Frequentie en omvang: Elke aio minstens twee keer, meerdaags (bijv. 4 werkcolleges en 1 practicum), met voorbereidingstijd, per keer 2 ECT, dus in totaal: 4 ECT

3) Research Seminar (elk najaar), twee/driedaags, rond centrale thema's in het onderzoek van de netwerkpartners, met gasten van buiten en eigen senior onderzoekers als sprekers/moderatoren, bijvoorbeeld over:

- Executieve functies en werkgeheugen i.r.t. leren en leerproblemen.
- Taalontwikkeling en taalrepresentaties i.r.t. tot lezen, rekenen, denken.
- Motorische ontwikkeling i.r.t. executieve functies, taal, rekenen, lezen.
- Cognitieve modellen van lezen en rekenen.
- Computerinterventies inclusief response-to-(computer)interventions.
- Comorbiditeit van stoornissen.
- Veelbelovende nieuwe interventies.
- ...

Frequentie en omvang: Elke aio minstens twee keer, waarvan minstens één keer zelf presenteren, meerdaags, inclusief voorbereiding: 2 ECT.

4) Landelijke Research Dag i.s.m. andere ISED-netwerken (elk jaar), met programmering van een serie symposia over onderwijsleerproblemen/ gehandicaptenzorg.

Frequentie en omvang: Elke aio presenteert minstens twee keer, met voorbereiding, 1 ECT.

5) Internationale Summerschool (eens in de twee jaar; i.s.m. partners in Europa, waar mogelijk aangehaakt aan een internationaal congres zoals EARLI, SSS-R, EWOMS), met deels wisselende specifieke, deels vaste algemene thematiek, met gebruik van intensieve werkvormen als master classes, schrijflabs en peer interview.

Frequentie en omvang: Elke aio minstens één keer, vier/vijfdaags, met voorbereiding: 2 ECT.

6) PM/buiten het opleidingsprogramma: Werkbezoeken en korte onderzoeksstages. Vanuit het netwerk wordt actief bemiddeld om aio's bij partners binnen en buiten het netwerk, vooral ook bij internationale partners, voor werkbezoek en stage onder te brengen. Streven: elke aio één keer. Frequentie en omvang: Minstens eenmalig, meerdaags, inclusief voorbereiding: 5 à 10 ECT.

7) PM/buiten het opleidingsprogramma: Uitgave van een jaarboek (of themanummer van bijv. Tijdschrift voor Orthopedagogiek) met een selectie van presentaties e/o artikelen van aio's en staf, n.a.v. het research seminar.

8) PM/buiten het opleidingsprogramma, i.s.m. andere ISED-netwerken: Jaarlijkse artikelprijzen voor aio's en pas gepromoveerden voor het beste Engelstalige wetenschappelijke artikel en beste (Nederlandstalige) populariserende artikel.

Organisatie en bestuur kernnetwerk

De Graduate Schools zijn de formele partners van het kernnetwerk. De Graduate Schools delegeren de inhoudelijke verantwoordelijkheid naar de programmaleiders van de lokale onderzoeksgroepen die bij het netwerk zijn betrokken. De partners gaan een overeenkomst aan voor de duur van bijvoorbeeld vier jaar en verplichten zich tot deelname aan de organisatie en uitvoering van het gezamenlijke opleidingsprogramma. Elke partner brengt jaarlijks een nader vast te leggen aantal aio's in, die samen met de aio's van de andere netwerkpartners, het gezamenlijke opleidingsprogramma zullen volgen. Er wordt een stuurgroep (Board of Studies) ingesteld van vertegenwoordigers van de deelnemende onderzoeksgroepen op gezag van de Graduate Schools, die minimaal twee keer per jaar bijeenkomt voor inhoudelijke inrichting en afstemming van het opleidingsaanbod. De stuurgroep stelt een huishoudelijk reglement op dat ter goedkeuring aan de Graduate Schools wordt voorgelegd. Er is een roulerend voorzitterschap voor de duur van, bijvoorbeeld, twee jaar. De stuurgroep kiest de voorzitter uit haar midden; de voorzitter en diens/dier instelling vervullen coördinatietaken en vertegenwoordigen het netwerk in ISED. De voorzitter en de instelling worden hiervoor beperkt gecompenseerd; roulatie moet ertoe leiden dat iedere partner op termijn even zwaar belast zal zijn. Voor elk opleidingsonderdeel wordt een organisatiecommissie/cursusleiding ingesteld met leden van de stuurgroep, eventueel andere stafleden van de betrokken Graduate Schools, en vertegenwoordigers van de aio's. Zoveel mogelijk rouleren van taken en locaties waar seminars en cursusbijeenkomsten plaatsvinden, moet de kosten drukken en onevenwichtigheid tussen de partners in werkbelasting en kosten voorkomen.

Geaffilieerde onderzoeksgroepen wijder netwerk

Geaffilieerde onderzoeksgroepen nemen deel aan onderdelen van het programma. Zij worden collegiaal geraadpleegd bij de opzet en uitvoering van het opleidingsprogramma en promovendi van deze groepen zijn onvoorwaardelijk welkom in het aio-netwerk, maar de geaffilieerde onderzoeksgroepen zijn niet bestuurlijk vertegenwoordigd. Er is geen convenant nodig met de lokale Graduate School.

Financiering

Voor het kernnetwerk gaan we uit van een budget per aio van, bijvoorbeeld, €500 per jaar dat ingezet kan worden voor de organisatie van seminars, researchdagen, cursus(sen) en summerschools. Daarnaast moet er een vaste contributie zijn van, bijvoorbeeld, €1000 van de lokale Graduate Schools / Doctoral Schools dan wel de lokale onderzoeksinstituten voor lichte overhead en coördinatie, en contributie aan ISED. Voor de seminars en summerschools zijn er vaak bijkomende kosten vanwege de keus voor een exotische locatie (reis- en verblijfskosten), die, net als bij congresbezoek, apart uit het eigen budget van de aio moeten worden gefinancierd. Geaffilieerde onderzoeksgroepen van het bredere netwerk zijn geen contributie verschuldigd, maar betalen naar rato voor deelname van aio's aan activiteiten van het netwerk.

Opleiding aio's met eenjarige academische master

Voor aio's die geen researchmaster hebben gevolgd of een researchmaster in een andere dan gedragswetenschappelijke discipline, of in alle andere gevallen waarin dit voor aio's binnen het netwerk wenselijk wordt geacht, wordt het opleidingsplan aangevuld met inhoudelijke en M&T cursussen die in researchmaster programma's worden aangeboden, tot bijvoorbeeld 20 à 30 ECT (afhankelijk van lokaal beleid). In het kader van het PhD Training Network kan in het convenant worden vastgelegd dat, onder te specificeren voorwaarden (bijv. maximum omvang van de cursusgroep), aio's van het netwerk in principe kosteloos deel kunnen nemen aan de cursussen die door of onder verantwoordelijkheid van de partners van het netwerk binnen de lokale researchmaster programma's worden verzorgd.² Voor lokale cursussen met een algemeen karakter, die niet door partners van het netwerk worden verzorgd, bijv. M&T vakken, gelden de regelingen van de lokale Graduate Schools en is waarschijnlijk een financiële bijdrage verschuldigd bovenop de contributie aan het netwerk. Wellicht kan een speciaal tarief en voorkeursrecht worden bedongen.

(Versie 18 mei 2010)

² Dergelijke afspraken zijn de afgelopen jaren gemaakt tussen Graduate Schools t.b.v. het ISED opleidingsaanbod.